СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 63. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 20-го березня 1942. No. 63. Jersey City, N. J., Friday, March 20, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Американські й Австралійські Летуни Знищили Або Ушкодили 23 Японські Кораблі, а в Тому 12 Воєнних — Американські Воєнні Сили Напливають до Австралії Вже від Двох Місяців і є Там у Дуже Поважному Числі

ВЕЛИКІ УСПІХИ АЛІНТСЬКИХ РЕЙДІВ В НОВІЙ ҐВІНЕЇ

ВАШИНҐТОН. — Департамент маринарки повідомляє, що злучені американські та австралійські повітряні сили знищили величезну японську морську армаду, яка приготовлялася до наїзду на бази в Новій Ґвінеї. Знищено 12 воєнних кораблів, а саме 4 кружляки, 3 нищівники (один ушкоджений), один замітач мін, дві канонірки, один летунський тендер. В додатку до того американці й австралійці знищили 5 перевозових кораблів, а кілька з них ушкодили. Ці успіхи аліянтських літаків це відплата за втрати на острові Ява. Вони теж зменшили цю безпосередну загрозу, якою була для Австралії ця японська фльота. Крім того прочищено шлях, по якому йдуть американські достави для Австралії та Нової Зеляндії. В комунікаті про ці великі успіхи, департамент маринарки не подає часу, в якому відбулася ця акція. Зо всіх познак виходить, що акція ця відбулася вже по битві біля острова Яви.

БРИТАНІЯ ВИСИЛАЄ 80% ВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗАГРАНИЦЮ

ВАШИНҐТОН. — Британський амбасадор лорд Гелифекс заявив, що Велика Британія висилає 80% своєї теперішньої воєнної продукції за море, щоб вможливити воєнні операції тоталітарних держав проти Совєтського Союзу, на Близькому Сході та на інші фронти, щоб знищити стратегічні лінії Обєднаних Держав проти евентуальних рухів ворога. Він говорив, що Німеччина має цю перевагу, що чи то в Европі чи навіть в Північній Африці, вона може скоро перекидати більшу скількість війська та воєнних матеріялів, тому, що має близько постачальні бази. Його промова мала на цілі оборону Анґлії проти закидів, начебто вона не висилала досить свого війська на ріжні фронти, а послугувалася тільки своїми союзниками.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ПОНАД 17 БІЛІОНІВ ДЛЯ АРМІЇ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт зажадав від конґресу додаткових $17,579,311,253 на потреби армії, з того половину, цебто $8,515,861,251 на потреби повітряної фльоти, щоб тим робом виконати програму розбудови летунства, випродуковуючи 125,000 літаків в цьому році. Решту буджету призначається на інші потреби армії.

ВИЗНАЧАЮТЬ ШЛЯХ ДЛЯ КОРАБЛІВ НА АТЛЯНТИКУ

НЮ ЙОРК. — Відбуваючи інспекцію східного побережжя секретар маринарки полк. Ф. Накс заявив, що від тепер морська команда визначатиме морські шляхи, по яких мають їхати кораблі вздовж східного побережжа Америки. Це є охоронюючі міри проти рейдів ворожих субмарин і кораблів. Ці шляхи, які визначиться, будуть прочищені від субмарин та постійно бережені повітряними стежами.

БУДУТЬ ВИШКОЛЮВАТИ КОРПУС ДЛЯ ПУСТИННОЇ БОРОТЬБИ

ВАШИНҐТОН. — Повідомляють, що ґенеральний штаб армії підготовляє вишкіл спеціяльного корпусу війська, яке буде вправлятися в пустинній боротьбі. Вишкіл, як повідомляють, пічнеться вже в скорому часі, десь „на захід від ріки Колорадо". Новину про цю нову формацію збройних сил подав ґен. Марк В. Кларк, шеф штабу сухопутних сил, які є під командуванням ґен. Леслі МекНейра.

БРАЗИЛІЯ ВИАРЕШТОВУЄ ЯПОНСЬКИХ ШПИҐУНІВ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Поліція в Сао Павльо, робить дохождення в справі діяльности ворожих аґентів, виарештувала ряд японців, яких підозріває в проти-бразилійській діяльности. При арештованих знайдено ріжні документи, які вказують на це, що вони держали постійний контакт з японськими урядовими чинниками та на їх припоручення вели розвідчу роботу.

АМЕРИКА ДЕРЖАТИМЕ ШОСУ ЧЕРЕЗ АЛЯСКУ

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту повідомляє, що на основі угоди між урядами Злучених Держав і Канади, Америка бере під свою зверхність військовий шлях через Канаду до Аляски. Умова передбачує, що щойно шість місяців по закінченні теперішньої війни Америка передасть наново нагляд над шосою Канаді. Згідно з умовою, Америка має вибудувати та уліпшити цей шлях, удержувати його під сталим доглядом, а по закінченні війни передати цю частину, що веде через Канаду, Канадійській Домінії.

ВЕЛИЧЕЗНІ АМЕРИКАНСЬКІ СИЛИ ПРИБУЛИ ДО АВСТРАЛІЇ

ГОЛОВНА КВАТИРА ҐЕН. МЕКАРТУРА (Австралія). — Від двох останніх місяців американські боєві сили постійно напливають до Австралії, привозячи зо собою модерне узброєння, літаки, тенки й пр. Рівночасно з ними прибувають ріжного рода посилки та постачання. Небаром повстане спеціяльне адміністративне тіло для поладнання адміністрації на цьому терені. Рівночасно в пляні є зорганізування Воєнної Ради Обєднаних Держав, яка правдоподібно буде підлягати ґен. Доґласови МекАртурові. Австралійська армія задержить свої організаційні рямки та буде мати окремого команданта. Прибуття американських військ викликало велике одушевлення серед австралійського населення, яке на кожному кроці щиро принимає американських вояків та гостить їх чим може. Ґен. МекАртур, по довгім та драматичнім леті з Филипинських Островів, відпочиває тепер в одному з австралійських міст. Тимчасом його штаб приготовляє головну кватиру, звідкіля виходитимуть прикази щодо протияпонської акції на цілому південно-західному Пацифіку. Зараз по прибутті ґен. МекАртура військовий міністер Австралії, Франциск М. Форд, зложив приречення, що Австралія не уступить Японії, а буде битися до остаточної перемоги.

ЯПОНЦІ СТЯГАЮТЬ СИЛИ В БУРМІ

ЛОНДОН. — В той час, як китайці і британці стягають свої сили в Бурмі, японці собі нагромаджують там сили. Закроюється в тих околицях на завзяту боротьбу. Японці стягають з інших воєнних терен літаки. Їхні звідомлення чваняться, що вони вже здобули повітряну перевагу в Бурмі. Фактично британці мають в Бурмі великі повітряні сили. Також китайці мають сильний добровільчий летунський відділ, зложений з американців і американських летців. Ті летуни виконали рейд на японські летунські майдани в Мулмейн і на землі знищили 15 японських літаків.

СОВЄТИ ОКРУЖИЛИ НІМЦІВ В ҐЖАЦЬКУ

МОСКВА. — Німецька армія в Ґжацьку, на центральнім фронті, окружена зо всіх сторін. Совєтські війська зістрілили один транспортовий німецький літак, що віз муку до Ґжацька. Тяжка боротьба ведеться на передмістях Харкова. Також затісняється перстень довкола армії стоячої в Вязмі. Назагал, совєтські звідомлення досить оптимістичні. Вони кажуть, що на цілім фронті слідне ослаблення німців. Німці уживають повзів здовж фронту, але ті повзи з огляду на зиму не всі мають належну боєздатність. Підчас зими совєтські фабрики напродукували велику масу протиповзових гармат, які дуже нищать німецькі повзи. В багатьох випадках з одної лише битви вертає не більше, як половина німецьких повзів, говорять совєтські звідомлення. Водночас вони стверджують, що в декількох місцях німці повели сильні протинаступи.

АМЕРИКАНСЬКІ КОНВОЇ ДО АВСТРАЛІЇ

МЕЛБОРН. — До Австралії прибув великий американський конвой. Той конвой по дорозі, на Тихім океані був чотири рази атакований японськими субмаринами і іншими боєвими кораблями. Але всі наступи були без шкоди відбиті. В деяких випадках американці скинули глибинні ладунки на японські субмарини. Велика частина американської боєвої фльоти знаходиться при конвоюванні.

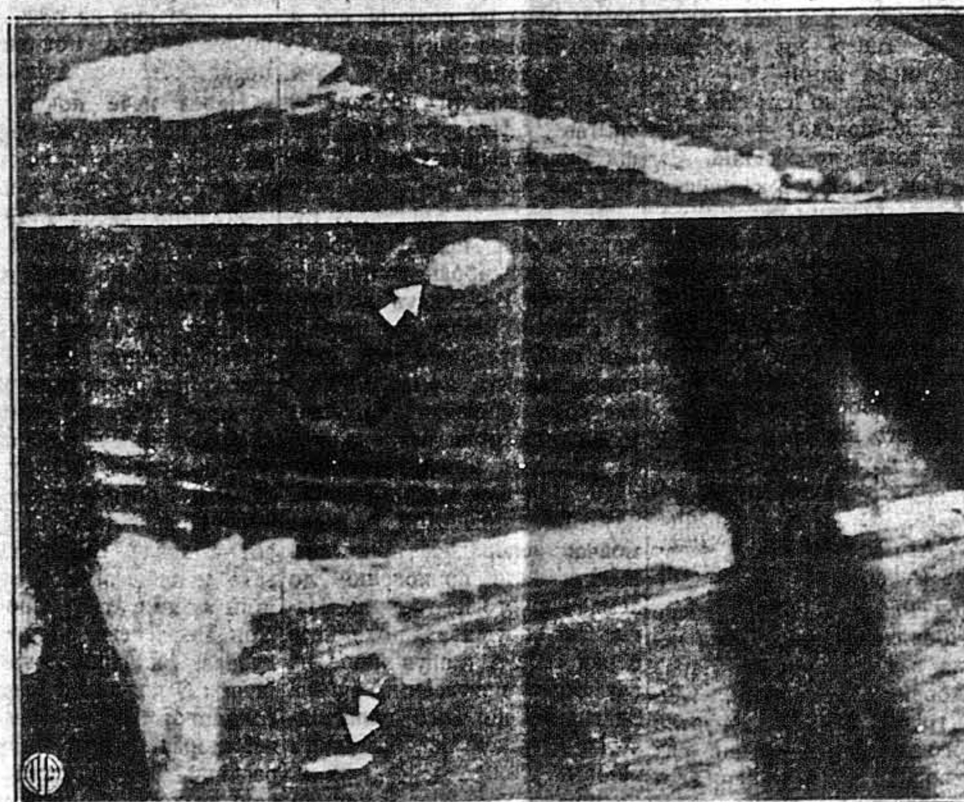

СМЕРТЬ ПІДВОДНОГО ЧОВНА.—Світлини, зняті з американського бальону системи „блимп" американською прибережною сторожею, показують на горішній частині місце, в якому, за догадом сторожі, потонув ворожий підводний човен. На долішній частині бачимо вибух морської бомби, скиненої на те місце.

КОМУНІЗМ РОЗТОЧУВАВ ФРАНЦУЗЬКУ АРМІЮ

РІОМ. — Підчас ріомського процесу зізнавало кількох чільних французьких ґенералів. Один з них, ґен. Реквен, говорив, що комунізм так розточував ті частини, якими він командував, що одного разу він мусів поробити приготовання для можливого бунту. Комуністи робили все, щоб підточити мораль і дисципліну і зробити вояків небоездатними. Зате ґен. Франсуа, що командував кольоніяльними військами, в яких було багато чужинців, не знаходив слів похвали для своїх відділів. Він говорив, що вони прямо відмовлялись відступати перед німцями, а бажали боротись до останнього. Ґен. Мітельгавзер говорив, що в французькій армії був жалюгідний брак літаків. Премієр Делядіє доказав ґенералам, що його уряд робив пропозиції розбудови повітряної фльоти, але це французькі ґенерали відкидали цю думку, уважаючи літаки не конче важною зброєю. Крім браку доброї моралі і літаків, бракувало французькій армії теж і механізованих частин. Французька команда, як виходить з процесу, цупко держалась старих метод провадження війни і цілком не думала ставити вояків і зброю на швидкі моторові колеса.

СУМНІВИ ЩОДО НІМЕЦЬКОЇ ОФЕНЗИВИ В СОВЄТАХ

БЕРН. Мілітарні біжнародні знавці починають сумніватись, чи Німеччина справді розпічне з весною таку широку офензиву в Совєтах, про яку від довгого часу бубнить. Це бубніння, припускають міжнародні знавці, може мати цілковито що іншого на увазі. Зрозуміло, що з весною акція в Совєтах оживиться, кажуть вони. Але це може бути акція повільна, затяжна, подібна до позиційної війни з попередньої війни. Так виглядає, що доба „бліцкріґів" вже минула.

ОДИН АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕТУН ПРОТИ ДВОХ ЯПОНСЬКИХ

АМЕРИКАНСЬКА КВАТИРА В АВСТРАЛІЇ. — Ґен. Брет, що до назначення МекАртура командував військами Обєднаних Держав на Далекім Сході, заявив, що американські летуни є першої якости. Японські теж дуже добрі, але всетаки один американський летун майже з правила дасть собі раду з двома японськими літаками. „Дайте мені сто американських літаків проти двісті японських, а я побю їх кожний раз. Зазначую, що я не легковажу японських літаків. Вони добрі борці", говорив ґен. Брет.

ВИГЛЯД ХАРЧЕВОГО ЗБОРУ В АНҐЛІЇ

ЛОНДОН. — Міністер хліборобства, Годсон, заявив в британським парляменті, що цегорічний хліборобський збір в Анґлії може заважити на висліді цеї війни, а навіть на висліді цілої дальшої історії світу. Той харчовий збір, говорив далі Годсон, не є дуже світлий. Правда, анґлійці поробили великий поступ вперед, коли ходить про виріб харчів, але той поступ не є вистарчальний. Міністер Годсон далі спинювався над харчевими трудношами німців і заявив, що німці в себе вдома не годні багато поправити хліборобства, а хліборобство в підбитих краях дає для німців дуже відемні вислідки. Попереднього дня в парляменті міністер продукції заявив, що під оглядом одежі пайки будуть знов обтяті на одну четвертину. Назагал, говорив міністер продукції, Анґлія зближається до „кріпостевої економіки", себто до такої, в якій живуть люди, обложені в даній кріпости зо всіх сторін. В таких хвилинах люди мусять обходитись з дуже маленькими засобами цивільних вигід.

БОРОТЬБА НАЦІЇ ПРОТИ НАЦІЇ

ЛОНДОН. — В анґлійській палаті лордів вивязалась цікава дебата над тим, чи уважати цю війну як змагання з нацистичною партією, чи з цілим німецьким народом? Сер Ванситар, колишній сталий підсекретар заграничних справ, в гострих словах заявляв, що ціла анґлійська нація змагається з цілою німецькою нацією. Це всі мусять знати. Якщо німці виграють, вони зметуть з землі цілу анґлійську націю, говорив він. Не треба дурити своїх людей, що, мовляв, це тільки боротьба проти якоїсь одної німецької кліки, а решта німецького народу добра. Ця дебата вивязалась у звязку з тим, що анґлійський уряд дозволяє виголошувати протинацистичні промови зо своєї радієвої стації ріжним німцям, що не погоджуються з Гітлеризмом. Ті промови, говорив сер Ванситарт, не збаламутять німецького народу, тільки баламутять анґлійців, закидаючи в їх душу таку думку, що мовляв, не всі німці лихі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Бик Між Порцеляною

Від втягнення Злучених Держав в нову світову війну можна було помітити в конгресі замітне явище: рішуче піднесення проти-робітничої хвилі. Проявів цього явища було багато. Були нарікання на робітників, що мовляв вони дбають лише за вигідну заплату й легку роботу. Були напади на робітничі юнії за викликування неоправданих страйків в оборонних промислах, що рівняється майже зраді краю. Появилися нарешті внески на ухвалення закону про робочий час, а далі внески на обмеження права до страйку й права до організації.

Властиво кажучи, ця проти-робітнича хвиля не є нічим новим. У кожну війну вона появляється. Кілько разів підприємці побачать перед собою нагоду гарних воєнних зисків, тільки разів вони почувають про всякі робітничі права, як віл почуває про ярмо на своїй шиї. Багато з нас ще памятає, як у минулу війну підприємці пробували використати ситуацію для обкроєння прав робітничих юній в інтересі своїх зисків. У цю війну беруться вони за те саме з подвійною силою, бо не дивлячися на розбиття в рядах начальних робітничих організацій, робітничі юнії хоч-куди сильніші, ніж вони були в першу світову війну.

Нічого й казати, що колиб конґрес пустився на цю політику акції проти робітничих прав і робітничих юній, то він якраз підірвав би те, що він нібито хоче боронити. Такою політикою він якраз причинився найбільше до підбехтання недовіря між робітниками й підприємцями. Від підозріння все близько до ворожнечі, а від неї до страйку, котрий нині є рівнозначний з перервою робіт, сущних для війни. До того така політика вузкого клясового інтересу найшла би негайно широкі відгуки в інших верствах громадянства, передовсім серед фармерів.

Небезпека дійшла до того, що нарешті президент мусів самий виступити з осторогою проти такої поведінки конґресу. Його слова на пресовій конференції в Білому Домі повинні би поділати на конґрес, як холодний туш на гарячу голову. Робітники можуть працювати лише 40 годин? Ніщо подібне, каже президент; закон такого не постановляє. Робітники не хочуть працювати? Вони хочуть лише страйкувати? Страйкові звіти показують, що страйків тепер нема більше, ніж було до війни. Потреба законів за довший тиждень? Потреба закону проти страйків? Президент не бачить їх потреби. Ситуація зовсім не вимагає надзвичайних мір. З дозою холодного розуму можна її легко розвязати.

Чи поділає одначе ця осторога президента на конґрес успокоююче? Чи буде конґрес далі поводитися, як пословичний бик у крамниці з горшками, покаже найближча будучність.

ІНТЕРЕСИ АНҐЛІЇ І СОВЄТІВ ПО ВІЙНІ

Польська аґенція ПАТ передала статтю відомого анґлійського журналіста Фридерика Войґта, редактора місячника „Найнтін Сенчурі енд афтер", про будучі відносини на сході Европи, зокрема про будучу ролю Польщі. В тій статті згаданий автор в дуже обережний дипльоматичний спосіб висказує багато цікавих думок. Вдумавшись в них можна уявити собі погляд анґлійців на повоєнні часи на сході Европи.

З початку Ф. Войґт в дуже річевий, а водночас обережний спосіб викладає, що кожна війна в перших своїх початках може мати іншу ціль, а з бігом війни може змінювати її та приходити до зовсім іншої цілі. Німці, наприклад, вдарили в Совєти на те, щоб загарбати їх землі. Але коли показалось, що совєтська армія дуже сильна, німці вже починають ставити собі за ціль врятувати перед совєтською армією власну шкіру. Зновуж Совєти, на початку війни мали за ціль оборону перед німцями, а тепер починають думати про сталу тривалу забезпеку перед німцями і перед всілякими іншими можливими ворогами.

„До цеї точки", говорить Войґт, „цілі Росії покриваються з цілями Британії. Але коли Росія віднесе більше перемог, її цілі будуть улягати змінам, чи радше — будуть поширятись. Коли Росія виграє війну з німцями і коли не буде вичерпана і спаралізована внутрішними конфліктами, то станеться вона наймогутнішою державою на европейськім континенті і тоді буде накидати свою волю цілій східній і полуднево східній Европі, неменше і середній Европі, а вдійсности цілій Европі на схід від Рену".

Сказавши це п. Войґт робить малу передишку і повертається до польських цілей. Він каже, що Польща булаб матеріяльно краще вийшла, якщоб була в 1939 р. прийшла до порозуміння з німцями. Справді вона булаб тоді втратила самостійність, але булаб не потерпіла таких страшних жертв від німців, ну і початково від Совєтів. Ті жертви такі великі, каже Войґт, що „коли війна потриває кілька літ довше, то сумнівною річчю є, чи мала частина польського народу її переживає, так дуже спустошила його нужда, мороз, тиф і німці".

Зазнавши таких страт Польща зовсім слушно домагається від аліянського табору нагороди, каже він далі, а саме таких повоєнних границь, які давалиб їй силу і забезпечення. Така сильна Польща, каже Войґт, є основою британійської політики по успішнім закінченні війни. До цього мусить стреміти Британія, коли не хоче програти миру, каже він. Але думка створення сильної Польщі натрапляє на опір Совєтів, які бажають задержати східні „польські" території. Тут п. Войґт робить теж і згадку про польські меншини та пише:

„Але які є бажання мешканців східньої Польщі? Найчисельнішою народовостевою ґрупою там є поляки. Що торкається двох інших головних ґруп, то є білорусів і українців, то їх бажань навіть тяжко догадатись. Булоб навіть дуже тяжкою річчю ствердити, які є бажання українців, бо українці — вбільшости ґерманофіли і проти-польсько наставлені — мають в теперішню пору такий прикрий досвід з німцями, що в теперішню хвилю вони відносяться до своїх бувших „гнобителів" поляків зичливіше, ніж до німців".

По цій згадці Войґт повертає назад до Совєтів і обережно, немов технік нерозірвану бомбу, розбирає питання повоєнної ролі Совєтів. Зачинає він від Атлянтійського Чартеру і каже:

„Атлянтійський Чартер, коли маємо брати його поважно, саме тому заміщує в собі зародки східньо-европейського конфлікту; щогірше, конфлікту між аліянтами і Росією. Такий конфлікт був би найменше пожаданий навіть після довершення спільного жадання, це є по роздавленні німців. Тоді, як треба сподіватись, того Чартеру не будуть брати поважно, а може ще краще — він буде забутий".

Поставивши такий некрольоґ на цей Чартер, а властиво знечуливши тим можливого совєтського читача, п. Войґт відразу легенько шарнув по совєтськім чиряку і ні не заікнувшись написав: „Нема сумніву, що росіяни сами бажалиб в теперішню пору згоди Англії на повоєнний уклад, який зробив би їх панами східньої Европи, або навіть чимсь іще більшим. Цього Велика Британія не може і не повинна вчинити. З другої сторони" — поспішно додає п. Войґт застрикуючи ще одну давку морфіни — „коли Велика Британія не може згодитися згори на розбір союзника — а це рівналосяб поновній окупації східньої Польщі з боку Росії — то вона не може також згори анґажуватись в який небудь опір проти евентуальних жадань Росії. Вона мусить мати свої власні інтереси на увазі", знов з другої бочки починає він, „котрі вимагають не лише незалежної Польщі, але і сильної Польщі, що залишаласяб в приязних відносинах з Росією та яка творилаб дійсні услівя тої рівноваги потуг, яка завсігди була і буде найбільш конечним інтересом Великої Британії на европейськім континенті. Обовязком Анґлії є розвязка цілого східньо-европейського питання, включаючи в нього границі Польщі і балтійських держав, на підставі дійсних вартостей цього питання, але щойно тоді, коли надійде пора до цього, а не вчасніше. Ця справа буде залагоджена — коли надійде пора — передовсім, хоч може не виключно, через ту потугу, яка буде в дану хвилю наймогутнішою. Річчю Анґлії є постаратись про те, щоб тою потугою не були німці. Для того вона мусить уділити Росії всякої помочі, на яку її стати, щоби та війна була виграна і залишитись у звязку з Польщею підчас війни і по війні, щоби не програти миру".

Так кінчить свою статтю Ф. Войґт. Навязуючи до його останнього речення, можна заключати, що мир той Анґлія програє, коли допустить до того, щоб Росія, розбивши Німеччину, стала такою сильною, що оволодіє цілою Европою, на схід від ріки Рену. Він, ніби знехоття, висловлює надію, що до того може не прийти, бо вигравши війну з Німеччиною Росія буде вичерпана і знутра можуть її розірвати якісь інші сили. На сході Европи для анґлійської традиційної рівноваги потуг потрібно сильної Польщі, каже він. Але водночас не забуває нагадати полякам про те, що коли війна потриває ще кілька літ, то з польської нації мало що залишиться. Не забуває він теж мимоходом згадати і про українців, та білорусів. Перших він таврує як „приятелів німців", але водночас згадує про їхнє цілковите розчарування щодо німців.

Обтріпавши цю статтю з усіх фраз, які навмисно затемнюють зміст, або надають змістови двояке значіння, можна прийти до такого холодного заключення: Інтереси Анґлії і Росії йдуть спільно лише так довго, доки треба розбивати німців. Для тої цілі Анґлія все зробить, щоб скріпити Росію. Але далі, коли ходить про російську домінацію над Европою ті інтереси розминаються і собі суперечать. Для Анґлії добре булоб, якщоб по розбитті німців на сході Европи була сильна Польща, яка невтралізувалаб силу Росії і стояла на сторожі проти поновного німецького відродження. Але польський нарід своїм числом замалий до тої ролі. По цій війні він буде ще слабший, ніж в 1939, коли то Польща впродовж трьох тижнів улягла пробуючи виконати свою місію на сході Европи.

Український політик в тій статті вичитає ще й таке: Анґлія не забуває про український і білоруський нарід, коли ходить про внутрішне ослаблення Росії по війні і про „виграну миру". Українське „ґерманофільство" не вважається орґанічним явищем, тільки хвилевим, опортуністичним, яке розвівається вміру розчарування з німецької поведінки. А ствердження, що настрій українського народу є нині нерозгаданий, є багатомовний. Ось тому навіть з цеї статті можна заключати, що в Лондоні таки є місце для української самостійницької політики.

Дещо Про Те, Що Буде По Війні

До Канади прибула відома американська журналістка, Дороті Томпсон, щоб говорити про війну та інші справи, помагаючи при тому Позичці Перемоги. Мала теж цікаву розмову з ґазетярами на тему повоєнних обовязків молоді.

Злучені Держави і Канада.

Дороті Томпсон каже, що повоєнний світ повинен стати світом „суспільної справедливости і соціяльної відповідальности; світом, у якому злучаться для спільної цілі народи, говорячі анґлійською мовою". Томпсон бажалаб не тільки митного союзу між Злученими Державами і Канадою, про який говориться, але таки повного союзу усіх по анґлійськи говорячих народів. В тому союзі малиб ми свобідну торговлю і вільну виміну товарів, а теж і свобідну виміну народу, ідей та ідеалів. В тому союзі кожний мав би право і свободу іміґрувати та еміґрувати, себто переселюватись з усіх країв, обнятих союзом. А всі ті, що будуть у тому союзі, говорила Дороті Томпсон, повинні були злучені в силі, себто не повинні старатись один одного обезброювати, як це було в 1922 році.

Повоєнна молодь.

Молодь мусить навчитись будувати власними руками корисні річи, казала Томпсон. А в Америці треба їй показати що вона зможе за один рік свого життя відбудувати цілий край. Це буде прикладом для молоді цілого світу. Молодь мусить бути вихована в переконанню і уяві, що вона збудує кращий світ. Заразом мусить вона вчитись вміти перебрати відповідальність за добро громадянства. Молодь, казала Томпсон, мусить обовязково вчитись працювати умом і руками. Кожний молодий хлопець і кожна молода дівчина, каже Темпсон, повинні бути заставлені провести один рік у державній службі, або в мілітарних таборах, чи в таборах праці. З такою молоддю буде можна лекше й скорше відбудувати край і виставити гарні й здорові будівлі там, де тепер є румовища чи нездорові мешкання.

Молоді люди, каже Томпсон, ніколи не погодяться з тим, що на щось — не стає гроша, та що гріш є перешкодою, що щось не є виконане. Вони будуть виходити з того заложення, що все, що є дійсно потрібне для поліпшення краю, то природні багатства і їхня праця.

Про Польщу, Совєти і Японію.

Дороті Томпсон порушила підчас одної зі своїх промов теж і справу відбудови Польщі. Мимоходом кажучи, вона цю справу нераз уже підносила, як теж промовляла недавно через радіо до польського жіноцтва, що є на польських землях. Томпсон заявила, що як Обєднані Держави переможуть, то повстане нова Польща в нагороду за відвагу польських борців і славну оборону Варшави.

Вона теж зазначила, що „ми вдячні, що існує величезна армія на сусіднім континенті, що бореться з Німеччиною", під чим розуміла совєтську армію.

Про Японію казала, що вона хоче стати надчоловіком (суперменом) серед азійських народів. Щоб її поконати, треба вести визвольну боротьбу, що й роблять Обєднані Держави. Японія, казала Томпсон, ждала цілі ґенерації на таку хвилину, коли західня цивілізація буде загрожена і тоді зачала свій аґресивний похід.

Мартин Андерсен Нексе.

ХЛІБ

— Ти певно задовжився, Дон Рафаельо? — спитала сеньора Беппа.

Притакнув головою.

— Не легко прийшлося воно, та тепер уже найгірше поза мною — так бодай здається мені... Нині зійде й для мене сонце. Якось вибюся з біди.

І Дон Рафаельо всміхнувся до голубого неба.

— Коли лише Бог позволить, — додала побожно Беппа. Та в її словах не чути було тієї поваги, як повинно було бути. От, сказала це, щоби щонебудь сказати.

Взяла два бохонці й дала йому гроші.

— Ах добрі то сотворіння ті жінки! — сказав глумливо Дон Рафаель і вкинув заробіток у чорну мисочку.

— Ні, мужчини ліпші! — відповіла жінка й усміхнулася. — Та хай тобі Бог помагає, — додала й відійшла скоро.

— Бувайте здорові! — відповів Дон Рафаель і знову став втискатися клином у юрбу. Піднімав високо понад головою хліб, щоби всі могли бачити його. — Хліб! Хліб! Благословення вбогих! Усього два сотики за бохонець!

Жінка принесла йому обід у глиняним горщику. Подала йому цинову ложку. Дон Рафаель сів на краю коша, поклав горщик між коліна та забрався хапчиво їсти. То був риж, варений з еспанським перцем... Жінка присіла біля нього. Дон Рафаель вийняв ніж споза червоного пояса, розкроїв хліб і подав допитливо жінці. Вона притакнула головою. Тоді вкроїв скибку хліба й подав їй половину.

— І навіть зовсім без закальця... — запримітила жінка.

— А який смачний! — сказав він. — Мені здається, що ми тепер уже на добрій дорозі.

— Ах, дай Боже! Такі тяжкі часи, як ніколи...

— Не такі вже занадто тяжкі для того, хто має сильну волю... Тепер ми найгірше маємо поза нами!

— Як приємно їсти свій власний хліб, правда? — спитала знову жінка по хвилині.

— Так, головнож, коли спекти його власними руками!

Скоро скінчив їсти.

—Спасибі, — сказав до жінки, витираючи ніж у долоню.

Дон Рафаель знову втиснувся в юрбу та ще голосніше викрикав: Хліб! Хліб! Благословення вбогих! Всього...

До нього підійшло двох поліційних службовиків. Один із них виняв із кишені ручну вагу.

— А має ваш хліб певну вагу? — спитав.

Дон Рафаель зробив місце службовикові, який взявся недбало важити бохонці. Нараз службовик нахмарився, глянув грізно на Дон Рафаеля і його жінку — та ще раз зважив бохонець якось зловіщо-дбайливо. Недоставало дві унції! Став важити інші бохонці, один за одним, глумливо всміхався. Та усмішка не ворожила нічого доброго. Дон Рафаель глядів на нього, спочатку наче не розумів що є, а потім зняв його жах.

Усі бохонці не мали ваги.

— Скільки ти продав? — спитав службовик голосом, від якого заплакала Дон Рафаелева жінка.

Дон Рафаель дріжучою рукою подав йому мисочку. Службовик зібрав гроші, перерахував і відкинув до своєї кишені. Відшукати проданий хліб було вже годі, всеж справедливість мусіла побідити. Тому прикликав погонича мулів, що стояв невподалеки, та приказав йому, щоби поклав Дон Рафаелеві бохонці на своє звіря. Дон Рафаель мовчас непорадно, приголомшений, наче прикований до землі і нічого не говорив. Навіть не ворушився, похилився перед себе й глянув лише на службовця пригаслими очима. Здавалося, що його душа відлетіла кудись із безцінним хлібом...

— Ісусе Хресте — говорили люди та хрестилися з переляку.

— Бог покарав його, відібрав йому розум! Спамятайся, Дон Рафаеле!

Трясли ним за плечі. Та він нічого не чув, мовчки глядів перед себе у далечінь.

Нараз наче почув жінчин плач і поволи став приходити до себе. І тоді, як і вона, став плакати тихо та лементувати.

Жалісно звучала ця пісня нещастя — пісня, якій тут ніхто занадто не прислухувався, бо всі знали її. Це була пісня про нужду, голод, нездійснені сподівання. Дон Рафаель мав кріпкі руки, та не міг найти праці, головно зимою. Тоді нещасний мусів просити милостині разом із жінкою та дітьми. Проти того ніхто не протестував, лише ніхто нічого не давав. Бо занадто багато людей займаються останніми часами тією професією. Дон Рафаелева родина голодувала, як голодують тисячі інших. З кожним днем марево голодової смерти ставало для неї щораз ближче, щораз виразніше. Та нещасний з жінкою не хотів умирати без боротьби. Нараз прийшла їм думка до голови. Попробували рядуватися. Випродали останні домашні грати. Купили „аробу" муки — двацять пять фунтів — побудували собі піч із цегли, яку отоплювали дровами й дошками, що їх ріка викидала на беріг. Не мали фахового досвіду, не подумали, що хліб тратить на вазі при печенні. А може не вміли собі з тим дати ради. Прийшла строга еспанська влада, забрала їм увесь напечений хліб. Якаж на це може бути рада? Правда була на боці влади, одначе й вони були невинуваті.

Дон Рафаель не кричав уже тепер на все місто про своє горе. Стояв наче статуя біля жінки та плакав, а вона заходилася від плачу, до його сльоз додавала свої сльози. Болю було більше ніж хліба і це був одинокий надмір у їх житті.

Нараз Дон Рафаель крикнув так страшно, що його чули на всьому базарі. Затиснув пястуки, затряс ними у повітрі, потім став присягатися, що нікого не хотів обманути, впевняв, що заплатить кожному, хто чується покривдженим на хлібі щодо ваги, божився, що підпалить місто, коли не віддадуть йому назад його хліба. Вінці впав на землю наче підкошений, а біля нього впала його жінка та плакала голосно.

Люди зібралися довкола обоїх.

— Що тут сталося? — Чути було запити серед юрби.

— Е, це лише один пробував продавати бідним людям хліб маленької ваги, — відповідали люди. — За це теж Бог покарав його трохи.

— По справедливости! — крикнула баба, що продавала хліб, який щодня брала від пекаря.

І стала викрикати на весь базар:

— Хліб! Хліб! Усього два сотики за бохонець! Беріть хліб — благословення вбогих! Хліб справедливо відважений!

(Кінець).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЯСНІШЕ.

Коли читачів ґазетних донесень про голодування в Европі могли жалуватися, що ці донесення були занадто загальні, то, якщо вони будуть слідити за коротшими вістками, дістануть час від часу конкретні приміри на те, як треба цю вістку розуміти.

Ось наприклад донесення зо швайцарського Берна про те, що надзвичайний суд у Гамбурґу засудив одну власницю пекарні на два місяці вязниці за продаж хліба двом цивільним французьким робітникам без карток, бо, мовляв, французи поза границями Франції збирають засоби поживи, щоб висилати їх до Франції.

З Берна теж передають вістку, що в Празі покарано карою смерти двох чехів за те, що вони різали свиней без дозволу влади, а мясо продали на „чорнім ринку".

У ВЛАСНІМ ЗЕРКАЛІ.

Начальник німецької пропаґанди в Альзації нападає на мешканців Альзації за їх нерозум. Він ніяк не може зрозуміти, як люди можуть бути глупі та слухати заборонених чужинецьких радієвих годин, коли вони можуть слухати 88 европейських стацій, яких їм слухати німці дозваляють.

Цими словами начальник німецької пропаґанди зовсім мимоходом дав до зрозуміння зовсім щось інше. Коли йде питання за те, чого хтось не розуміє, то тим, що чогось не розуміє, є начальник пропаґанди націстичного уряду і цілий просто націстичний уряд. Не розуміють вони того, що люди слухають чужинок тому, бо вони в них вірять. Як вони не вірять у якісь новинки, вони їх слухати чи читати не будуть. Ціле базідання націстичного уряду про те, що люди вірять у великі брехні, є правдиве лише щодо націстів і інших людей з викривленою душею. Нормальні люди хочуть правди. Брехнею вони бридяться й за нею не підуть. Воліють вязницю за правду, як нагороду за брехню.

І власне в цьому є найбільший осуд фашизму, в порівнанні з демократією. В демократичних краях вільно слухати націстичних і фашиствських програм, а прецінь мало хто там їх слухає. В націстичних краях заборонюється слухати чужинецькі програми, що походять з демократичних країв, а мимо цього люди їх слухають.

СТАЛІН ДО ПАПИ?

Уже від кількох днів товчеться по ріжних ґазетах вістка про те, що Сталін писав якийсь лист у справі релігії в Росії до папи, а в „Ню Йорк Таймсі" вістка появилася аж в середу.

З вістки виразно видно, що часопис вістку мав уже давно, а не містив її тому, бо хотів вперед добитися для неї потвердження, а потім хотів краще збагнути її значіння.

Цей поступок показує, як обережно поступає з новинками часопис, що хоче мати репутацію правдомовности.

ЧОРТ ЗМІНИВ БАРВУ.

На плякатах, що їх розліпив мадярський уряд на те, щоби підбехтати мадярів до війни проти Росії, змальований мадяр, що бє крісом москаля, который представлений як чорт.

Додано, що цим разом чорт не чорний, а червоний. Не сказано на жаль, як представлений мадяр: чи як Св. Михаїл? чи може св. Юрій? чи може просто, як ангел? А цікаво, за кого перебрався мадяр.

Домашній Фронт

(Це є перша з серії тижневих статтей Ради Воєнної Продукції)

Коли Злучені Держави Америки ввійшли в цю війну за свободу, зразу зявилися у всіх нас два питання:

„Що я можу зробити, щоб помогти?"

„Що це означає для мене і моєї родини?"

Для міліонів людей відповіди не прийшли зразу й можливо багато стало нетерпеливими. Але тепер відповіди є майже для кожного; є галузі, в яких майже кожний може помагати в цій боротьбі за свободу. І щодо того, що значить війна для мужчин і жінок на домашнім фронті, також є відповіди.

Ми, нарід Злучених Держав та наші союзники з так званих Обєднаних Держав — під яким розуміються всі держави, народи яких вірять, що булоби ліпше вмерти ніж жити без волі — змагаємося в „загальній" війні, як її називають військові знавці. То є війна, в якій кожний є вояком.

—o—

Останній тиждень приніс пляни компанії за великою воєнною продукцією. Ці пляни дають відповідь на питання „що я можу зробити" міліонам мужчин і жінок, які працюють на фабриках, виробляючи знаряддя, яким ми переможемо Гітлєра, Гірогіто й Мусолінія. Ці міліони, через своїх представників в фабричних комітетах з заряду й робітництва, будуть мати змогу пустити в рух свої ідеї щодо збільшеної, прискореної та ліпшої продукції річей, яких ми потребуємо.

Спосіб, в який робітництво й керівники фабрик відповіли на заклик голови Ради Воєнної Продукції, Доналда М. Нелсона, в цій кампанії, вказує на те, що ми є вповні обєднані. Раду закидано листами й телеграмами з приреченнями, що всі будуть працювати обєднано, щоб виграти війну.

—o—

Рада Воєнної Продукції слідкує, аби перші річи проходили першими, аби сирівці находили до фабрик, де їх найбільше потребують та де вони будуть найбільш корисними через систему так званого „першенства". Внедовзі ми зможемо примінювати щось подібного до цієї системи при розпреділюванні наших робітників. Робітники зарестровані в публичних бюрах посередництва праці, де бракує робітників у важних воєнних індустріях, вже направляються в першу чергу на цю воєнну працю.

—o—

Значіння війни для кожної пересічної родини дається відчувати більш гостро з кожним днем. Кожна родина знає, що вона є частиною великої родини, складеної з соток тисяч родин, які створили Америку такою, якою вона є. Вони знають, що вони будуть давати жертви. Одначе уряд вияснив, що воєнний тягар буде поділятись рівномірно. Ні від кого не буде вимагатись більшої жертви, ніж від його сусіда. Урядова демократична пайкова програма дбає про те. Кожний тепер знає, що він буде мати менше цукру, та що за пару тижнів Бюро Адміністрації цін почне реєструвати кожного для одержання пайкової книжки на цукор. Цей плян пайковання є просто пляном забезпечення, щоб по перше було досить тростинового цукрового мелясу для наших воєнних потреб (тому що з мелясу роблять алькоголь, а з алькоголю бездимний порох для стрільної зброї) та подруге, щоб решта цукру була рівно розділена поміж нас всіх та по справедливій ціні.

Справедливі ціни є надзвичайно важні, бо коли ціни підносяться надто скоро та надто високо, країна терпить свого роду фінансову горячку, яку звуть інфляцією, а через те терпить кожний. Тому Бюро Адміністрації Цін встановило найвищі ціни на перець, чай, радіо, панчохи з найлон та на ріпльше як сотку річей.

—o—

Щодо найлон то його фактично виключено як матеріял для жіночих панчіх на час війни. Армія і фльота потребують найлону для матеріялу на парашути та для іншого вжитку. Відтепер панчохи будуть виробляться з рейон та бавовни. Рада Воєнної Продукції наказала виробникам рейону відкладати більше їх виробу на ту ціль, починаючи з 1. квітня.

—o—

Мужчини в родині можуть бути заціквлені наказом Ради Воєнної Продукції одяговій індустрії, аби не робили двоє штанів до одного одягу, відворотів внизу штанів, ні камізель та ніякого мужеського одягу зі складками. Це на те, аби заощадити нову вовну для армії та фльоти.

—o—

Нові і вживані машини до писання зістали „заморожені", це значить їх не можна продавати або випозичати. „Заморожування" приходить перед пайкуванням, а пайкування є необхідне тому, що компанії які вироблялі ті машини, замість того виробляють зброю та тому, що наші воєнні зусилля потребують машин до писання.

—o—

Бюро Адміністрації Цін попередило, що наколи не будуть зменшені оплати за помешкання протягом 60 днів в 20 районах, густо заселених з огляду на воєнну працю, воно встановить „покриття" на мешкальні оплати в тих районах. „Покриття" це є наказ, яким встановлюється найвища мешкальна оплата, яку можна вимагати. Бюро також плянує направити справу мешкальних оплат в інших 100 дистриктах.

—o—

Адміністрація „Ленд-Ліз" є агенція, через яку ми даємо поміч нашим приятелям і союзникам з Обєднаних Держав, помагаємо їм продуктами, сировцями та готовими знаряддями війни. Ця агенція подала, що загальна поміч, яка може бути уділена тим державам, виявлена в грошах, доходить до $47,410,650,000, або більшої як одна третина всіх грошей, досі ухвалених Конгресом на нашу воєнну програму.

„ДЖІП" ПРИЗДИТЬ ДО ІРЛЯНДІЇ.—В якомусь неназваному порті в Північній Ірляндії вивантажують з корабля американський „джіп", себто малий військовий автомобіль.

ГЕРОЙ АМЕРИКИ. — Генерал Доглас МекАртур, котрий стрінувся зо загальним признанням за свою оборону Филипинів, прибув до Австралії, аби обняти команду над всіми військами Обєднаних Держав на суші, морю й в повітрю на схід від Сингапору.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯКІ ДОПИСИ БУЛИБ ЦІКАВІ?

В 51. числі „Свободи" написала пані Ева Дудяк короткий допис про „фармерське життя". Мені було дуже цікаво прочитати цей короткий допис. Прочитавши, як живуть наші фармери і як господарять, відчула, що якби то було цікаво знати дещо більше. Воно так є, що дуже хочеться знати дійсне життя наших людей, де вони живуть, як працюють, до чого змагають, які мають організації, який у них дух, що залишилось у них і їхніх дітей з українського обличчя та як і в чому це українство проявляється. Минулого року і я мала деяку нагоду побути між іншими фармерами в одній місцевости в Мишиґен. Там побачила я між ними справжніх дуків. Декотрі мали по чотирста акрів доброї землі. Та що з того? Самі раби, вічні, темні раби. Акри стали їхнім ідеалом. Аж страшно було подумати, що ті дядьки ніби з українського походження, бо нема в них ні національної свідомости, ні того змагання до чогось благороднішого, не-матеріяльного, що є прикметою українського народу. Ось тому я така рада, коли читаю про інших наших фармерів, а знаю, що є і добрі, свідомі та патріотичні фармері, що цікавляться народніми справами і радо складають жертви на ріжні добрі цили, хоч не живуть в гараздах.

А. Г. Біловус,
Дітройт, Міш.

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ПРО ЛЬОЯЛЬНІСТЬ ЧУЖИНЦІВ

Своєю льояльністю чужинці заслужили собі право жити і працювати для загальної справи. Це право уряд Злучених Держав старається всіми можливими способами охоронити, як каже ґенеральний прокуратор, Френсис Бидл.

„Льояльність великої більшости наших чужинців є кравим багатством, яке ми не сміємо легковажно нищити", казав Ф. Бидл на зборах „Американ Бар Асосиейшен". „Назва „чужинець" або „ворожий чужинець" не є образою, якщо чужинець вірно відданий цій країні та ідеям за які ми беремося".

Американські установи традиційно були гостинними до чужинців, казав ґенеральний прокуратор. Мало є країн у світі, де б чужинцям було дозволено в більшій мірі користуватися народними здобутками свободи та можливости. З роками ця гостинність була багато нагороджена вкладом чужинців у наш добробут в часі миру та до нашої сили в часі війни.

Сьогодня, як в давніших часах, чужинці та їх сини беруть участь в обороні загальної справи. Булоб великою помилкою непотрібно відмовляти льояльним особам можливости брати участь в обороні свободи, казав далі Бидл.

ОПІКУН ЧУЖИНЕЦЬКИХ МАЄТКІВ.—Лео Т. Кровлі, давніше урядовець Федеральної Корпорації Забезпечення Депозитів, став опікуном чужинецьких маєтків і буде заряджувати маєтками, які оцінюють на 7 біліонів долярів.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

There was a machinist
named Harry
Who worked in a steel mill
at Gary,
And always on pay day,
Instead of a play day—
He bought all the BONDS
he could carry!

You can help forge the strongest army in the world! Whether a 10¢ Defense Stamp or an $18.75 Bond—buy regularly!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ПОВЕДІНКА ДІТЕЙ ПІДЧАС НАЛЕТІВ.

ЛОНДОН. — Лондонські лодичні власти ствердили, що підчас летунських налетів діти поводяться дуже спокійно і зрівноважено, коли бачать, що родичі поводяться зрівноважено. Шкода дітей вчити, щоб були спокійні, коли родичі зраджують велику нервовість. Приклад родичів це найкраща наука.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Союзова праця у Філядельфії.

На біжучих нарадах Злучених Відділів У. Н. Союзу рішено таке:

1) Для обговорення усіх організаційних справ скликати окружні збори відділів з Честер і Вілмінгтон на неділю, дня 22. березня до Честер, в Народнім Домі, при 4 & Ward St., на годину 4. пополудні.

Просимо усіх урядників та союзовців взяти численну участь.

2) Дня 26. квітня Злучені Відділи устроюють Союзову гостину для членів і прихильників Союзу. На цей день, на годину першу пополудні ,рішено скликати загальні окружні збори філядельфійської округи.

Прохаємо усіх урядників та делегатів приїхати на цей день до Філядельфії, щоби спільно обговорити усі організаційні справи.

3) На день 7. червня ц. р. рішено відбути Союзовий День.

Просимо інші організації, щоби стрималися у тому дні від устроєння окремих підприємств.

4) Рішено вести посилену організаційну працю та візвати усіх членів купувати Бонди Оборони через українську державну агенцію, себто через Українське Будівельно-Позичкове Товариство — кожної пятниці від год. 6—10 ввечір.

5) Взяти масову участь у вічу в дні 22. ц. м. та помогти справі закупна бондів.

ЗА КОМІТЕТ ЗЛУЧЕНИХ ВІДДІЛІВ У. Н. С.:

Д-р В. Ґалан, предсідник;
С. Чорномаз, касієр;
С. Слободян, секретар.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Згадали Софію Русову.

Останніми часами в Дітройт відбуваються відчити на ріжні теми. Між тим жіноцтво С.У.А. теж дуже часто влаштовує просвітні вечері для членства по своїх відділах. Отже недавно 37. відділ С. У. А. влаштував вечір, в часі якого кромі працання уступаючого уряду і повитання нового, відбулась лекція присвячена памяті вельми заслуженої діячки, проф. Софії Русової.

Вечір відкрила пані Ольга Каралаш, бувша голова, короткою промовою, а пояснивши ціль вечера передала провід новій голові, пані Марії Жук.

Нова голова говорила по англійськи і дякуючи уступаючим урядничкам за працю, вручила кожній скромний дарунок від відділу. І так дістали дарунки: пані Марія Пелех — наша перша голова за два роки предсідательства, пані Ольга Каралаш — остання голова, теж за два роки праці, пані Ю. М. Шустакевич — за чотири роки секретарювання у відділі, пані Марія Седляр — близько два роки була касієркою; відтак ще дістали пані І. Козаченко і пані Р. Стисловська, теж за щиру працю для організації. Дарунки ці, це не якісь коштовні річі, та проте останутъ вони милою памяткою від членок, що раді чимось віддячитись тим, що мають змогу посвятити більше часу і праці для відділу. Були це невеличкі образи, гарно оправлені, на яких видруковані відповідні присвяти в доказ товариського співжиття, а радше — приязні.

По цім наступив доклад пані Ю. М. Шустакевичевої, яка в першу чергу попросила присутніх встати і віддати пошану хвилевою мовчанкою світлій памяті Софії Русової.

Доклад був оснований на статті, що була друкована у „Вістях С.У.А." минулоо року. Лекторка зробила з того матеріялу обширний доклад, згадавши про обставини в яких жив український нарід за царських часів, та про нерівну боротьбу Софії Русової за права тогож народу.

Трудно і майже неможливо оповісти довголітню та невсипущу працю цієї боркині за одну чи дві години — говорила лекторка — життя Русової, це студія, яку ще мусимо вивчувати.

Присутні пильно слухали цього докладу. Молодим членкам цікаво блестіли очі, а в часі вільної дискусії висказувались з великим подивом про Русову.

По лекції членки давали чай, при чім велась товариська розмова, поки наспів час розходитись домів.

В теперішні непевні часи, коли наша Америка у війні, українське жіноцтво повинне брати активну участь в обороні краю, працюючи в Червоному Хресті чи в цивільній обороні, яку під цю пору організують по усіх містах. Надійшов час, коли наше органiзоване жіноцтво мусить присвятити справі оборони краю головну увагу, та це не може бути перешкодою в тому, щоб піддержувати наше духове життя і час до часу влаштовувати хоч такі скромні вечері, в часі яких згадуємо світлі американські чи українські постаті, що вчать нас поступу і додають нам віри в ідеали і їхню перемогу.

Учасниця.

ВІДЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СЕРЖАНТА.—Родина оглядає медалю, якою відзначено Джозефа Локгарда за те, що він остеріг американців про наближення японських літаків до Перл Гарбора. На світлині кромі відзначеного його. родичі, сестра й брат.

САЛАТА БЕЗ КУХАРЯ.—Велику масу ярини й овочів розкинено на всі боки, як на Пенсилвенійській залізниці коло Філядельфії розбився товаровий поїзд.

НЮ БРІТЕН, КОНН.

Виконаймо наш обовязок

В теперішний час, — коли надобре розгорілася кровожадна війна, коли наша прибрана Вітчина напружує всі свої сили, щоб зберігти на дальше свою суверенність і демократію, поборюючи нищителів свободи, — ми, українці не сміємо сидіти безчинно. Не сміємо із заложеними руками обсварюватися про чужі некорисні для нас інтереси, а навпаки всі ми як один повинні стати поруч тих, котрі жертвують своє життя за ідеали нашої вітчини.

В Америці політичні угруповання враз з добродійними товариствами, стали поруч себе, щоб спільно піддержати „національну оборону". До цеї праці станули поодинокі горожани, котрі купують державні бонди й значки, несуть поміч Червоному Хрестові, творять нерозривний фронт загальної оборони.

А що ми, українці? Чи не стараємося й ми допомогти Америці? Чи може кажемо собі, що як вже Український Народний Союз закупив державні бонди на суму $100,000, на вічу в Нюарку за $93,000, в Шікаго, за стільки а тільки тисяч і т. д. то вже вистарчить?! Або як якась мала організація чи товариство зложило певну суму на Американський Червоний Хрест, то вже на тім мав би бути кінець нашої праці?

Ні! Це, що ми до цього часу зложили, ще не вистарчить. Ті гроші, що ми зложили на руки нашого уряду ще не дадуть запоруки перемоги, бо акція, яка може дійсно прийти в користь нашої держави, поміж нами щойно починається.

Теперішний воєнний час вимагає від нас подвоєної активности. Творім відповідні організації, які не тільки помагалиб матеріяльно Америці, але які також нищилиб зрадників нашої американської держави. Вступаймо масово до огневої сторожі, щоб у відповідному часі бути приготованими до гашення вогню. Будьмо активними членами Американського Червоного Хреста і т. п. Коли ми так будемо поступати, будьмо певні, що сповнимо наш патріотичний обовязок.

Тож до праці всі, по парохіях, товариствах і ріжних гуртках, щоб ворог не застав нас неприготованими. Даймо поміч американському урядови на чолі з Президентом в теперішних критичних часах.

Українці в містечку Ню Брітен, яких можна начислити около 250 родин, вже взялися до наміченої праці. Купують масово державні бонди і значки уряджують „бінґа" на яких замісць матеріяльних вигравок, одержують бонди. Зорганізували гурт огневої сторожі, почали вести кампанію для Американського Червового Хреста — а що головне, обєдналися всі разом, щоб спільними силами прийти з якнайбільшою поміччю для своєї держави. Хай примір цей буде гідним до наслідування і приєднає всі наші громади до висше наміченої акції, а Бог допоможе, що зломиться сила ворога і настануть дні вільної свободи. — Що дай Боже!

Л. Нахвостач.

М. Костишин.

ЯК НАС ДОЛЯ В СВІТ ПРОГНАЛА

(Пісня американських українців, на нуту „Якій то вітер шумно грає".)

Як нас недоля в світ прогнала,
Заїхали ми з нею тут,
Хоч ця країна нас не знала,
(2) Дала життя, дала приют.
Гейже враз, гейже враз, чути стон,
За край, що волю дав для нас,
За прапор, за права і закон
Що здвигнув Вашингтон.
Гей всі до зброї поки час,
Спільно розібем Вавилон.

Бо ми на своїх землях рідних,
В чужій неволі всі були,
Лиш чули ми про край свобідних
(2) Саміж неволі плуг тягли.
Гейже враз, гейже враз, чути стон,
За край, що волю дав для нас і т.д.

Коли ми вирвались з неволі
Плекали душу в нас живу,
На вольности щукали долі
(2) Створили тут сімю нову.
Гейже враз, гейже враз, і т. д.

Над нами зоряний стяг має.
На приказ всі покірно ждем,
Як голос грімко залунає,
(2) „У бій!", що крикне Вуйко Сем.
Гейже враз, гейже враз, і т. д.

Бо ми цю прибрану країну
Над всякі скарби цінимо,
Щоб ворог не вбернув в руїну
(2) Життя в посвяту віддамо.
Гейже враз, гейже враз, і т. д.

Хоч падають часом клевети
З ворожих таборів на нас,
Немов запалені ракети;
(2) На них ще прийде слушний час.
Гейже враз, гейже враз, і т. д.

Що з соромом в чужім обличчі
Погаснуть цих клевет вогні
(Нім півні відспівають тричі)
(2) На верх всі виринуть брехні.
Гейже враз, гейже враз, і т. д.

В той час сліпі отворять очі,
Глянуть на цей лукавий гін,
Коли настане день по ночі
(2) Побіди грімко вдарить дзвін.
Гейже враз, гейже враз, і т. д.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 6. марта 1942. р. розпрощався зо світом один з найкращих членів Бр. св. Петра й Павла, від. 383. У. Н. С.

СТЕФАН БУРИЙ
з фамілії Копців.

Покійний роджений в Америці, вихований в краю, куди родичі ще малим завезли. До Америки вернувся вже дорослим. Прожив всего 29 років. До У. Н. Союзу вступив у 1935. році.

Покійний був дуже гарної вдачі і любив все, що українське. Не жалів гроша на народні цілі. Був щирим працівником у громаді. Був хористом і грав усе представлення. Був кількома наворотами секретарем парохії та касієром в Клюбі А. У. Горожан.

Похорон відбувся в понеділок, 9. марта, при участи членів Братства, членів Клюбу, парохіян і приятелів. Хотяй то була робуча днина, то церква св. Петра й Павла була повна, бо кожний старався, щоб Покійному віддати останню прислугу. Похоронений на цвинтарі св. Августина в Бріджпорт, Па.

Спи, дорогий Друже і най Тобі буде та земля легенька як перо! Вічна Йому память!

Йосиф Муц, секр.

НОВІ ОБОВЯЗКИ. — Віцеадмірал Фредерик Горн, що був асистентом адмірала Гаролда Старка, став начальником фльотних операцій.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

САВТПОРТ, КОНН. — Звичайний місячний мітинґ Тов. ім. Т. Шевченка, відц 84., відбудеться в неділю, 22. березня, точно в годині 6. ввечір, в гали У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест. Це є перщий мітинґ в році 1942., бо перших два мітинги члени не зійшлися. Уряд знає, що всі працюємо довгі години, але не треба і нашої дорогої організації занедбувати. Прийдіть всі як один, старші і молодші, і вислухайте звітів уряду і полагодіть справи, які будуть на деннім порядку. — За уряд: Юрій Гоголь, предс.; Іван Сендзік, кас.; Петро Дудко, секр.

Щоб колірові матерії не тратили своєї барви при пранню, треба так поступити: переться їх як звичайно в миляній воді, опісля мочиться їх через кілька мінут в оцті, а вкінці полочеться.

ТАРЗАН, ч. 527. Ціна перемоэкця.

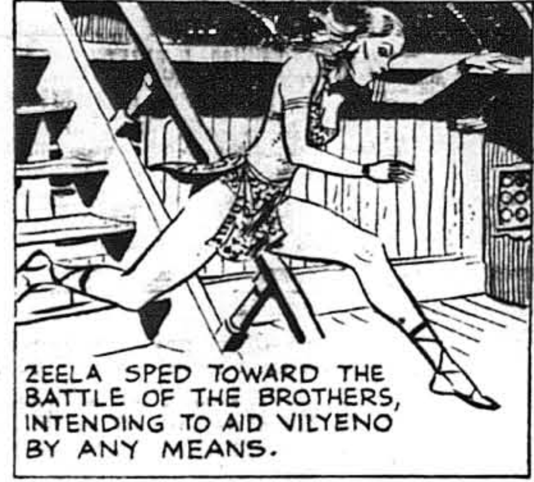

Зеля почала бігти в ту сторону, де кипів завзятий бій між двома братами. Вона за всяку ціну хотіла помогти Вилієнові.

Та наївна дівчина джунґлів не вміла судити мужчин. Вона явно сприяла тому, що був більш захоплюючий, ренегатові.

Боючися за її життя, шляхотний Ґуйон закричав, щоб вона не підходила. Одначе вона не звертала уваги на його пересторогу.

„А тепер я маю новий помисл!!, закричав Вилієно, „Вбиваючи тебе, Ґуйон, я заберу собі Зелю як нагороду моєї перемоги!"